

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВІННЕ ЗУНУ
Борис ПОГРІЩУК
2023 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної
роботи ЗУНУ
Віктор ОСТРОВЕРХОВ
2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни “МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Освітньо-професійна програма – «Фінанси»

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Іспит (семестр)
Денна	1	1	30	15	5	4	96	150	Іспит, 1
Заочна	1	1	8	4	-	-	138	150	Іспит, 2

31.08.2023
[Signature]

Вінниця – ВІННЕ ЗУНУ – 2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Фінанси» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженої Вченою Радою ЗУНУ (протокол № 10 від 23 червня 2023 року).

Робочу програму складено доктором економічних наук, професором, професором кафедри фінансів, банківської справи та страхування ВННІЕ ЗУНУ Галиною ПОГРІЩУК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування ВННІЕ ЗУНУ (протокол № 1 від 28 серпня 2023 року).

Завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування ВННІЕ ЗУНУ
доктор економічних наук, професор

Галина ПОГРІЩУК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.).

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год)	Практ. (год)	ІРС (год)	Тренінг (год)	СРС (год)	Рівень (год)	Іспит (семестр)
Денна	1	1	30	12	2	4	06	1	1
		2	30	12	2	4	06	2	2

Голова групи
забезпечення спеціальності
доктор економічних наук, професор

Ольга КИРИЛЕНКО

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”

1. Опис дисципліни: “Методологія наукових досліджень”

Дисципліна «Методологія наукових досліджень»	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів відповідних ECTS – 5	Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»	Статус дисципліни блок обов’язкових дисциплін, цикл професійної підготовки Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	Рік підготовки: <i>Денна – перший</i> <i>Заочна – перший</i> Семестр: <i>Денна – перший</i> <i>Заочна – перший, другий</i>
Кількість змістовних модулів – 2	Освітньо-професійна програма – «Фінанси»	Лекції: <i>Денна – 30 год</i> <i>Заочна – 8 год</i> Практичні заняття: <i>Денна – 15 год</i> <i>Заочна – 4 год</i>
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти – магістр	Самостійна робота: <i>Денна – 83 год</i> <i>Заочна – 138 год</i> Тренінг: <i>Денна – 4 год</i> Індивідуальна робота: <i>Денна – 3 год</i>
Тижнева кількість годин – 10 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – іспит

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

“МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”

2.1. Мета вивчення дисципліни

Мета викладення дисципліни – розвиток у студентів навиків проведення самостійних наукових пошуків щодо оволодіння методологією та методами наукового дослідження, формування системи знань про критерії науковості та вимоги щодо організації та аргументації дослідження, аналізу його результатів.

Курс «Методологія наукових досліджень» спрямований на формування у студентів системи знань щодо теоретичних основ і практичних підходів до організації та проведення наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування, здобуття навиків критично осмислювати наукову інформацію, застосувати сучасні методи наукового дослідження, генерувати нові наукові ідеї, знаходити власні підходи до вирішення досліджуваних проблем, оформляти та апробувати результати наукових досліджень відповідно до визначених вимог.

Предмет вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень» - система загальних принципів і підходів наукового пізнання, методи, технології пізнання, що пов'язані з науковою та практичною професійною діяльністю у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основні завдання дисципліни спрямовані на висвітлення теоретичних основ, питань методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності, тобто формування теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного, кваліфікованого проведення наукових досліджень магістрами.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень» є:

- засвоїти предмет, призначення та основні функції методології наукового пізнання;
- дослідити місце теорії в наукових дослідженнях;
- ознайомитись з основними функціями та видами методології;
- опрацювати елементи дослідницької діяльності, організацію та методику наукової творчості (навчитися формулювати задачі, теоретичні посилки та робочі гіпотези);
- вміти добирати й аналізувати необхідну інформацію по темі наукового дослідження;
- перевіряти гіпотези і приймати рішення;
- прогнозувати соціально-економічні процеси;
- узагальнювати результати досліджень і формулювати висновки;
- вміти за результатами дослідження підготувати звіт;
- знати загальні вимоги до оформлення наукових досліджень.

- дослідити пріоритетні напрями розвитку науки в Україні.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- 1) Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- 2) Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- 3) Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- 4) Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- 5) Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
- 6) Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
- 7) Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни

Зміст дисципліни “Методологія наукових досліджень” базується на знаннях, отриманих студентами на попередньому курсі з основ економічної теорії, філософії, математики, інформатики, статистики.

2.5. Програмні результати навчання

- 1) Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
- 2) Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
- 3) Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.
- 4) Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

- 5) Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Змістовий модуль 1. Методологія наукових досліджень

Тема 1. Наука як система знань

Наукознавство як система знань. Поняття наукознавства. Основні розділи знань про науку їх характеристика. Основні завдання наукознавства.

Національна класифікація наук, затверджена вищою атестаційною комісією (ВАК) України. Основні якості, що відповідають статусу науковця.

Тема 2. Основи методології науково-дослідної діяльності

Місце теорії в наукових дослідженнях. Поняття про методологію досліджень. Функції методології. Види методології (філософська, загальнонаукова, частково-наукова).

Тема 3. Методи наукових досліджень та їх характеристика

Поняття та класифікація методів дослідження. Використання принципів, категорій і законів діалектики у теоретичних дослідженнях.

Методи емпіричного дослідження (спостереження, порівняння, узагальнення, вимірювання, експеримент, опитування, метод експертних оцінок, методи статистичного аналізу: кореляційний, факторний аналіз, метод імплікаційних шкал).

Методи досліджень на емпіричному та теоретичному рівнях (абстрагування, аналіз, синтез, індукція, дедукція, моделювання)

Методи досліджень на теоретичному рівнях (ідеалізація, формалізація, історичний, логічний, аксіоматичний).

Методи економічного дослідження (історичний, статистико-економічний монографічний, експериментальний, розрахунково-конструктивний, балансовий, абстрактно-логічний та економіко-математичний методи).

Тема 4. Інформаційне забезпечення науково-дослідного процесу

Суть науково-технічної інформації та її роль у про веденні наукових досліджень. Класифікація наукової інформації (залежно від нагромадження, використання, призначення і сприйняття).

Науковий документ як структурна одиниця інформаційних ресурсів. Класифікація документів. Видова структура наукових документів.

Первинна та вторинна інформація. Етап збору та відбору інформації для проведення наукових досліджень. Принципи формування інформації. Методи нагромадження первинної інформації (опитування, спостереження, експеримент, тестування, анкетування). Опрацювання, аналіз і узагальнення даних.

Організація роботи з науковою літературою.

Форми обміну науковою інформацією (наукова доповідь, монографія, стаття, реферат, науковий звіт, методичні розробки, довідник, брошура, дисертація, рецензія).

Тема 5. Випускна кваліфікаційна робота, її зміст, структура. Вибір теми кваліфікаційної роботи її обґрунтування

Загальна характеристика кваліфікаційної роботи. Мета написання кваліфікаційної роботи. Вимоги до змісту кваліфікаційної роботи.

Перелік елементів, що має містити кваліфікаційної роботи. Титульний аркуш кваліфікаційної роботи. Зміст кваліфікаційної роботи. Перелік умовних скорочень та аббревіатур. Вступ кваліфікаційної роботи. Основна частина кваліфікаційної роботи. Основна частина кваліфікаційної роботи. Висновки. Список використаних джерел. Додатки

Вибір теми кваліфікаційної роботи її обґрунтування.

Тема 6. Підготовка рукопису наукової роботи

Формулювання актуальності, мети і завдань дослідження, об'єкту і предмета дослідження. Структура вступу, висновків. Правила складання списку літератури. Додатки. Мова і стиль наукової роботи. Підготовка роботи до захисту.

Тема 7. Оформлення наукової роботи. Впровадження наукових досліджень

Загальні вимоги та правила оформлення наукової роботи. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Наукова монографія, наукова стаття, тези. Методика підготовки та оформлення публікацій. Форми звітності при науковому дослідженні.

Тема 8. Організація роботи наукового колективу

Формування і методи згуртованості наукового колективу. Організація роботи наукового колективу. Робоче місце і робочий день науковця. Етичні норми і цінності науки

Тема 9. Організація науково-дослідної роботи в Україні

Організаційна структура науки. Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні (у сфері наукового розвитку, технологічного розвитку та виробництва). Бюджетне фінансування наукової та науково-технічної діяльності. Державні наукові та науково-технічні програми (загальнодержавні (національні); державні (міжвідомчі); галузеві (багатогалузеві); регіональні (територіальні)). Пріоритетні напрями фінансування науки України.

Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів.

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ “МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”

Денна форма навчання

Назва та номер теми	Кількість годин					Контрольні заходи
	Лекції	Практичні заняття	СРС	Тренінг	ІРС	
Змістовний модуль 1. Методологія, структура та функції наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування						
Тема 1. <i>Наука як система знань</i>	2	1	10	2	3	поточне опитування, тестування
Тема 2. <i>Основи методології науково-дослідної діяльності</i>	4	2	10			
Тема 3. <i>Методи наукових досліджень та їх характеристика</i>	10	2	10			
Тема 4. <i>Інформаційне забезпечення науково-дослідного процесу</i>	4	2	11			
Тема 5. <i>Випускна кваліфікаційна робота, її зміст, структура. Вибір теми кваліфікаційної роботи її обґрунтування</i>	2	1	11			
Змістовний модуль 2. Практичні аспекти організації та проведення наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування						
Тема 6. <i>Підготовка рукопису наукової роботи</i>	2	2	11	2	2	поточне опитування, тестування
Тема 7. <i>Оформлення наукової роботи. Впровадження наукових досліджень</i>	2	2	11			
Тема 8. <i>Організація роботи наукового колективу</i>	2	2	11			
Тема 9. <i>Організація науково-дослідної роботи в Україні</i>	2	1	11			
Разом	30	15	96	4	5	

Заочна форма навчання

Назва та номер теми	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. <i>Наука як система знань</i>	2	-	15
Тема 2. <i>Основи методології науково-дослідної діяльності</i>	2	2	15
Тема 3. <i>Методи наукових досліджень та їх характеристика</i>	2	2	18
Тема 4. <i>Інформаційне забезпечення науково-дослідного процесу</i>	2	-	15
Тема 5. <i>Випускна кваліфікаційна робота, її зміст, структура. Вибір теми кваліфікаційної роботи її обґрунтування</i>	-	-	15
Тема 6. <i>Підготовка рукопису наукової роботи</i>	-	-	15
Тема 7. <i>Оформлення наукової роботи. Впровадження наукових досліджень</i>	-	-	15
Тема 8. <i>Організація роботи наукового колективу</i>	-	-	15
Тема 9. <i>Організація науково-дослідної роботи в Україні</i>		-	15
Разом	8	4	138

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

5.1 Денна форма навчання

Практичне заняття №1

Тема 1. *Наука як система знань*

Мета: вміти застосовувати філософську методологію пізнання; самовиховувати риси творчої особистості науковця; навчитись творчо мислити

Питання для обговорення:

- 1) Суть наукового пізнання, знання та наукового дослідження
- 2) Етапи становлення і розвитку науки
- 3) Поняття, цілі і функції науки
- 4) Структурні елементи науки, їх характеристика

Практичне заняття №2

Тема 1. *Основи методології науково-дослідної діяльності*

Мета: навчитись використовувати методичний апарат наукової роботи; обґрунтовувати тему науково-дослідної роботи; удосконалювати понятійний апарат фінансової науки; застосовувати логічні закони і правила наукового дослідження

Питання для обговорення:

- 1) Методологія теоретичних досліджень
- 2) Основи методології досліджень емпіричного рівня
- 3) Пізнавальні прийоми і форми наукових досліджень

Практичне заняття №3

Тема 1. *Методи наукових досліджень та їх характеристика*

Мета: навчитись застосовувати сучасні методи досліджень

Питання для обговорення:

- 1) Система методів дослідження
- 2) Загальнонаукові методи
- 3) Конкретно-наукові та спеціальні методи
- 4) Методи економічного дослідження

Практичне заняття №4

Тема 1. *Інформаційне забезпечення науково-дослідного процесу*

Мета: набути навички організації пошук джерельної бази наукового дослідження; пошуку, накопичення та оброблення науково-технічної інформації з використанням систем новітніх інформаційних технологій, ПК та Інтернет; використання інструментарію аналізу джерел інформації

Питання для обговорення:

- 1) Поняття про наукову інформацію та її роль у про веденні наукових досліджень.

- 2) Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі.
- 3) Техніка роботи зі спеціальною літературою.

Практичне заняття №5

Тема 1. *Дипломна робота, її зміст, структура. Вибір теми дипломної роботи її обґрунтування*

Мета: вміти структурувати дипломну роботу та обирати тему дипломної роботи згідно існуючих вимог та принципів

Питання для обговорення:

1. Вимоги до змісту дипломних робіт.
2. Титульний аркуш дипломної роботи.
3. Зміст дипломної роботи.
4. Перелік умовних скорочень та аббревіатур.
5. Вступ дипломної роботи.
6. Основна частина дипломної роботи.
7. Основна частина дипломної роботи.
8. Висновки.
9. Список використаних джерел.
10. Додатки

Практичне заняття №6

Тема 1. *Підготовка рукопису наукової роботи*

Мета: здійснювати науковий аналіз досліджуваних матеріалів та оформляти результати наукового пошуку відповідно до чинних норм

Питання для обговорення:

1. Формулювання актуальності, мети і завдань дослідження, об'єкту і предмета дослідження.
2. Структура вступу, висновків.
3. Правила складання списку літератури.
4. Додатки.
5. Мова і стиль наукової роботи.
6. Підготовка роботи до захисту.

Практичне заняття №7

Тема 1. *Оформлення наукової роботи. Впровадження наукових досліджень*

Мета: набути навиків оприлюднення результатів наукових досліджень у формі доповіді, статті. Володіти основами наукового стилю українською та іноземними мовами

Питання для обговорення:

1. Вимоги до оформлення результатів наукового дослідження.
2. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Наукова монографія, наукова стаття, тези.
3. Методика підготовки та оформлення публікацій.

4. Форми звітності при науковому дослідженні.
5. Вимоги до оформлення результатів наукового дослідження.

Практичне заняття №8

Тема 1. *Організація роботи наукового колективу*

Мета: сформувати основні поняття організації роботи наукового колективу

Питання для обговорення:

- 1) Оптимізаційна структура наукового колективу.
- 2) Організація праці науковців та її раціоналізація.
- 3) Правила формування і згуртованості колективу керівником.
- 4) Характеристика основних принципів роботи у колективі
- 5) Особливістю роботи наукового колективу, що впливає на ефективність роботи

Практичне заняття №9

Тема 1. *Організація науково-дослідної роботи в Україні*

Мета: дослідити організацію науково-дослідної роботи в Україні

Питання для обговорення:

- 1) Організаційна структура науки.
- 2) Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні.
- 3) Пріоритетні напрями фінансування науки України.
- 4) Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів.
- 5) Науково-дослідна робота студентів.

5.2. Заочна форма навчання

Практичне заняття №1

Тема 1. *Наука як система знань*

Мета: вміти застосовувати філософську методологію пізнання; самовиховувати риси творчої особистості науковця; навчитись творчо мислити

Питання для обговорення:

- 5) Суть наукового пізнання, знання та наукового дослідження
- 6) Етапи становлення і розвитку науки
- 7) Поняття, цілі і функції науки
- 8) Структурні елементи науки, їх характеристика

Тема 2. *Основи методології науково-дослідної діяльності*

Мета: навчитись використовувати методичний апарат наукової роботи; обґрунтовувати тему науково-дослідної роботи; удосконалювати понятійний апарат фінансової науки; застосовувати логічні закони і правила наукового дослідження

Питання для обговорення:

- 4) Методологія теоретичних досліджень

- 5) Основи методології досліджень емпіричного рівня
- 6) Пізнавальні прийоми і форми наукових досліджень

Тема 3. Методи наукових досліджень та їх характеристика

Мета: навчитись застосовувати сучасні методи досліджень

Питання для обговорення:

- 5) Система методів дослідження
- 6) Загальнонаукові методи
- 7) Конкретно-наукові та спеціальні методи
- 8) Методи економічного дослідження

Тема 4. Інформаційне забезпечення науково-дослідного процесу

Мета: набути навички організації пошук джерельної бази наукового дослідження; пошуку, накопичення та оброблення науково-технічної інформації з використанням систем новітніх інформаційних технологій, ПК та Інтернет; використання інструментарію аналізу джерел інформації

Питання для обговорення:

- 4) Поняття про наукову інформацію та її роль у про веденні наукових досліджень.
- 5) Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі.
- 6) Техніка роботи зі спеціальною літературою.

Тема 5. Дипломна робота, її зміст, структура. Вибір теми дипломної роботи її обґрунтування

Мета: вміти структурувати дипломну роботу та обирати тему дипломної роботи згідно існуючих вимог та принципів

Питання для обговорення:

- 11.Вимоги до змісту дипломних робіт.
- 12.Титульний аркуш дипломної роботи.
- 13.Зміст дипломної роботи.
- 14.Перелік умовних скорочень та аббревіатур.
- 15.Вступ дипломної роботи.
- 16.Основна частина дипломної роботи.
- 17.Основна частина дипломної роботи.
- 18.Висновки.
- 19.Список використаних джерел.
- 20.Додатки

Тема 6. Підготовка рукопису наукової роботи

Мета: здійснювати науковий аналіз досліджуваних матеріалів та оформляти результати наукового пошуку відповідно до чинних норм

Питання для обговорення:

7. Формулювання актуальності, мети і завдань дослідження, об'єкту і предмета дослідження.
8. Структура вступу, висновків.
9. Правила складання списку літератури.
10. Додатки.
11. Мова і стиль наукової роботи.
12. Підготовка роботи до захисту.

Практичне заняття №2

Тема 7. Оформлення наукової роботи. Впровадження наукових досліджень

Мета: набути навиків оприлюднення результатів наукових досліджень у формі доповіді, статті. Володіти основами наукового стилю українською та іноземними мовами

Питання для обговорення:

6. Вимоги до оформлення результатів наукового дослідження.
7. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Наукова монографія, наукова стаття, тези.
8. Методика підготовки та оформлення публікацій.
9. Форми звітності при науковому дослідженні.
10. Вимоги до оформлення результатів наукового дослідження.

Тема 8. Організація роботи наукового колективу

Мета: сформувати основні поняття організації роботи наукового колективу

Питання для обговорення:

- 6) Оптимізаційна структура наукового колективу.
- 7) Організація праці науковців та її раціоналізація.
- 8) Правила формування і згуртованості колективу керівником.
- 9) Характеристика основних принципів роботи у колективі
- 10) Особливістю роботи наукового колективу, що впливає на ефективність роботи

Тема 9. Організація науково-дослідної роботи в Україні

Мета: дослідити організацію науково-дослідної роботи в Україні

Питання для обговорення:

- 6) Організаційна структура науки.
- 7) Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні.
- 8) Пріоритетні напрями фінансування науки України.
- 9) Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів.
- 10) Науково-дослідна робота студентів.

6. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальна робота студентів при вивченні дисципліни «Методологія наукових досліджень» передбачає виконання комплексного практичного індивідуального завдання (КПЗ). В процесі його виконання студенти вдосконалюють свої знання, набувають навички самостійної наукової роботи, застосування методів наукового дослідження, роботи з літературними джерелами і логічного викладу матеріалу. КПЗ свідчить про рівень засвоєння студентом матеріалу курсу, його вміння самостійно викладати суть питання, творчо використовувати літературні джерела та методологію проведення дослідницької роботи. Воно є не тільки засобом перевірки знань з дисципліни, формою активного засвоєння предмету, але і засобом залучення студентів до осмислення і аналізу актуальних проблем розвитку методології фінансової науки.

Завдання КПЗ складається з трьох етапів:

1 етап. Аналіз актуальності та проблематики дослідження, підбір літературних джерел, виділення перспективних напрямків наукового пошуку, формулювання мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження.

- Здійснити загальний аналіз проблематики дослідження за обраною темою дипломної роботи, виділити актуальність дослідження, вказати на основні невирішені питання та окреслити основні напрямки наукового пошуку
- Сформулювати попередній список літератури для проведення дослідження за обраним напрямком (не менше 50-ти джерел).
- На основі попереднього списку літературних джерел проаналізувати наукові інтереси авторів відповідних публікацій
- Визначення спектру невирішених питань, наукових та практичних проблем, які потребують вирішення.
- Формулювання мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження
- Визначення теоретичної, методологічної та інформаційної бази дослідження
- Прогнозовані результати дослідження наукового і практичного плану (можливий науковий внесок автора, можлива наукова новизна та практичне значення)
- Текст вступу до дипломної роботи (буз пунктів, які вказують на апробацію, зміст та склад роботи)

2 етап. Формування плану наукового дослідження, аналіз адекватності підбраного списку літературних джерел, додатковий підбір літературних джерел

3 етап. Написання наукової статті по темі наукового дослідження

При виконанні КПЗ студент може використовувати комп'ютерну техніку, зокрема Microsoft Excel, кожне з КПЗ оцінюється 100-бальною шкалою, а також визначається підсумкова оцінка. Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з методології наукового дослідження.

7. ТРЕНІНГ

Мета проведення тренінгу – узагальнити, засвоїти та закріпити знання, отримані на лекційних та практичних заняттях. Порядок проведення тренінгу:

1. Вступна частина проводиться з метою ознайомлення студентів із завданнями, що виносяться на тренінг.
2. Організаційна частина полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення ділової гри, поділі студентів на групи.
3. Практична частина.
4. Підведення підсумків. Обговорення результатів у групах, обмін думками.

Тренінг з дисципліни проводиться у формі ділової гри. Академічна група ділиться на 5 груп і виконує відповідне завдання, оперуючи відповідною інформацією:

1. Підготовка реферату наукової публікації з виокремленням обов'язкових елементів: актуальності, методології та методів дослідження, результатів дослідження. Презентація реферату та обговорення недоліків.
2. Формулювання об'єкту, предмету, мети і завдань запропонованої викладачем теми наукового дослідження, складання плану науково-дослідної роботи. Презентація плану та обговорення недоліків.
3. Оцінювання запропонованого викладачем переліку літератури щодо наявності порушень в оформленні. Складання переліку типових помилок при оформленні літературних джерел.
4. Ситуаційна вправа «Виступ на науково-практичній конференції», групове обговорення з формулюванням основних правил та типових помилок презентації результатів наукового дослідження.
5. Ситуаційна вправа «Моделювання захисту дипломної роботи у ДЕК», групове обговорення з формулюванням типових помилок при захисті дипломної роботи.

Завершенням тренінгу є формулювання висновків про основні правила організації та проведення наукових досліджень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни «Методологія наукових досліджень» студенти повинні володіти значним обсягом інформації, частину якої вони отримують і опрацьовують шляхом самостійної роботи. Самостійна робота полягає в опрацюванні положень банківського законодавства та навчальної і наукової фахової літератури.

№ теми	Тематика	К-ть годин	
		денна	заочна
Тема 1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гносеологічний аспект науки 2. Знання й пізнання 3. Місце фінансової науки у процесах інтеграції й диференціації наук 4. Наукові закони 	10	15
Тема 2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Системний підхід та процесуально-методологічні схеми досліджень 2. Аксиоматичний, діалектичний, системний та інформаційний методологічні підходи у фінансових дослідженнях 3. Методологічні принципи побудови класифікаційної схеми: принцип субординації; принцип об'єктивності; принцип розвитку 	11	16
Тема 3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Переваги та недоліки загальних та спеціальних методів дослідження 2. Особливості застосування загальних методів дослідження на емпіричному та на теоретичному рівнях 3. Науковий підхід до розуміння суті індуктивного та дедуктивного методів наукового дослідження 	11	16
Тема 4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інформаційно-пошукові ресурси мережі Інтернет 2. Головні принципи інформаційних відносин 3. Процес збору та аналізу наукової інформації 1. Наукометричні бази даних та робота з ними 	10	15
Тема 5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Технологія роботи над випускною кваліфікаційною роботою 2. Порівняльна характеристика окремих структурних форм науководослідницької роботи 3. Способи і прийоми дослідницької діяльності 	11	15
Тема 6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні види ілюстративного матеріалу 2. Оформлення цифрового матеріалу 3. Техніко-орфографічні правила оформлення наукового дослідження 	10	15
Тема 7	<ol style="list-style-type: none"> 1. Апробація та публікація результатів наукового дослідження 2. Типові помилки при підготовці публікацій і доповідей 3. Мовні структури та стилеві особливості навчально-дослідної роботи 4. Основні правила презентації результатів наукового дослідження 	11	16
Тема 8	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні принципи створення наукового колективу 2. Формування і методи згуртованості наукового колективу 3. Робоче місце і робочий день науковця 4. Етичні норми і цінності науки 	11	15
Тема 9	<ol style="list-style-type: none"> 1. Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні 	11	15

	2. Система підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів		
--	--	--	--

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота, індивідуальна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, ситуативне моделювання, ділові ігри, реферування, виконання КПЗ, есе, підготовка і презентація проектів.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни “Методологія наукових досліджень” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання;
- оцінювання результатів самостійної роботи студентів;
- наукова дискусія, інші види індивідуальних і групових завдань;
- екзамен.

10. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов’язковим. За об’єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

11. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

В процесі вивчення дисципліни “Методологія наукових досліджень” використовують наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання виконання ІНДЗ;
- оцінювання виконання завдань СРС;
- підсумковий письмовий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Методологія наукових досліджень” визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Разом
20%	20%	20%	40%	100%
1. Усне опитування під час заняття (4 теми по 5 балів макс 20 балів). 2. Письмова робота макс. 80 балів	1. Усне опитування під час заняття (5 тем по 4 бали макс 20 балів). 2. Тестові завдання (20 тестів по 3 бали за тест макс. 60 балів). 3. Завдання 1 макс. 20 балів)	1. Написання та захист КПІЗ макс 80 балів. 2. Виконання завдань під час тренінгу макс 20 балів	Тестові завдання (20 тестів по 2 бали за тест – макс. 40 балів). Завдання 1 макс. 30 балів) Завдання 2 макс. 30 балів)	

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно добре задовільно	A (відмінно)
85-89		B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74		D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

12. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-9
2	Проекційний екран	1-9
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google Chrome тощо)	1-9
4	Наявність доступу до мережі Internet	1-9
5	Персональні комп'ютери	1-9
6	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі on-line	1-9
7	Комунікаційна навчальна програма Moodle для організації дистанційного навчання	1-9
8	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-9
9	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; PowerPoint і т.і.)	1-9
10	Google Forms, Google Sheets	1-9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Антиплагіат: Безкоштовна перевірка на плагіат у Unicheck. URL: <https://unicheck.com/uk-ua/free-plagiarism-checker-online>
2. Антиплагіат: Порядок здійснення заходів з перевірки на ознаки плагіату академічних текстів ЗУНУ (сервіс Бібліотеки ім. Л. Каніщенка ЗУНУ) URL: <http://library.wunu.edu.ua/index.php/uk/servisy/antyplahiat>
3. Бабайлов В. К. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Харків : ФОП Бровін О. В., 2019. 150 с.
4. Берко А. Ю., Верес О. М., Пасічник В. В. Системи баз даних та знань. Книга 1. Організація баз даних та знань: підручник. Львів : «Магнолія-2006», 2020. 440 с.
5. Бібліометрика української науки: аналітика. URL: http://nbuviar.gov.ua/bpnu/index.php?page_sites=formy
6. Бізюк А. В., Вовк О. В., Ткаченко В. П. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Харків : ХНУРЕ, 2019. 180 с.
7. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. (для студ. спец. 071 Облік і оподаткування). Тернопіль : Осадца Ю.В., 2022. 208 с.
8. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень : навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260с.
9. Визначення індексів УДК (ресурс Бібліотеки ім. Л. Каніщенка ЗУНУ) URL: <http://library.wunu.edu.ua/images/stories/BVKUDK/UDK.pdf>

10. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. *Методологія наукових досліджень: навч. посіб.* Київ: Ліра-К, 2018. 352 с.
11. Головенкін, В. П. *Педагогіка вищої школи: підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн.* Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
12. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. *Методологія наукових досліджень: підручник.* Харків: Право, 2019. 368 с.
13. ДСТУ 3008:2015. *Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання (чинний від 01.07.2017).* Вид. офіц. Київ, 2017. 31 с.
14. ДСТУ 3017:2015. *Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять (чинний від 01.07.2016).* Вид. офіц. Київ, 2016. 42 с. 1
15. ДСТУ 3582-2013. *Інформація та документація. Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (чинний від 01.01.2014).* Вид. офіц. Київ, 2013. 19 с.
16. ДСТУ 7152:2020 (ISO 8:2019, NEQ; ISO 18:1981, NEQ; ISO 215:1986, NEQ) *«Інформація та документація. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках» (чинний від 01.03.2021).* Вид. офіц. Київ, 2020. 17 с.
17. ДСТУ 8302:2015. *Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання (чинний від 01.07.2016).* Вид. офіц. Київ, 2016. 27 с.
18. Євтушенко М. Ю., Хижняк М. І. *Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2019. 351 с.*
19. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ (зі змінами і доповн.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
20. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII (зі змінами і доповн.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
21. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ (зі змінами і доповн.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
22. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. № 848-VIII (зі змінами і доповн.) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
23. Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу» від 10.02. 1995 р. № 51/95-ВР (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-вр#Text>
24. Зарішняк І.М. *Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб.* Тернопіль: Крок, 2015. 224 с.
25. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов. В. К. *Методологія наукових досліджень: навч. посіб.* Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
26. Зразки бібліографічних описів (ресурс Бібліотеки ім. Л. Каніщенка ЗУНУ) URL: <http://library.wunu.edu.ua/index.php/uk/dovidka/zrazky-bibliohrafichnykh-opysiv>

- 26.Індекси цитованості (ресурс Бібліотеки ім. Л. Каніщенка ЗУНУ) URL: <http://library.wunu.edu.ua/index.php/uk/dovidka/indeksy-tsytovanosti>
- 27.Класифікатор Journal of Economic Literature (JEL) (ресурс Бібліотеки ім. Л. Каніщенка Західноукраїнського національного університету) URL: <http://library.wunu.edu.ua/images/stories/BVKUDK/JEL%20classification%20ukr.pdf>
- 28.Комар Ю. М., Попов О. І., Комар В. Ю. Основи наукових досліджень. Навч. посібник. К. : Видавництво Ліра-К, 2018. 182 с.
- 29.Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К. : Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
- 30.Корягин М., Чик В. Основи наукових досліджень. Київ: Алерта. 2019. 492 с.
- 31.Ладанюк А.П., Власенко Л.О., Кишенько В.Д. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. К. : Видавництво Ліра-К, 2018. 352 с.
- 32.Малихін О.В., Павленко І.Г., Лаврентьєва О.О., Матукова Г.І. Методика викладання у вищій школі. Навчальний посібник. К. : ЦУЛ, 2020. 262 с.
33. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях) : навч. посіб. Суми : СНАУ, 2020. 220 с.
- 34.Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін.; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
- 35.Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / Л. Г. Ліпич, С. М. Бортнік, І. Г. Волинець та ін.; за ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 220 с.
- 36.Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб./ Добронравова І. С. та ін.; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018.607 с.
- 37.Науково-дослідницька діяльність студентів : навч. посіб. / С. Н. Грипич, Л. М. Буравкова ; за заг. ред. С. Н. Грипич. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2021. 288 с.
- 38.Організація наукових досліджень, написання та захист магістерської дисертації : навчальний посібник / Берко Ю. А. та ін . Львів: «Новий Світ – 2000», 2020. 282 с.
- 39.Основи наукових досліджень : підручник / Ю. В. Носачова, О. І. Іваненко, Я. В. Радовенчик. К. : Видавничий дім «Кондор», 2020. 132 с.
- 40.Основи наукових досліджень та науково-технічної творчості : навч. посіб. / В.О. Онищенко, С.М. Срібнюк, Б.О. Коробко, О.В. Матяш. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 280 с
- 41.Посилкіна О. В., Літвінова О. В., Братішко Ю. С. Методологія наукових досліджень та інноваційний розвиток : навч. посіб. Х.: НФаУ, 2020. 220 с.
- 42.Прищак М. Д., Залюбівська О. Б. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій. Вінниця : ВНТУ, 2019. 150 с.

43. Строкань О. В., Мірошніченко М. Ю. Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності: конспект лекцій. Мелітополь : Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2021. 152 с.
44. Теорія і методологія наукових досліджень : навч. посіб. для студентів (магістрів) усіх форм навчання / Ю. Д. Костін, Т. В. Полозова, І. А. Шейко, Д. Ю. Костін. Харків : ХНУРЕ, 2021. 152 с.
45. Товт В. А. Основи наукових досліджень та методика підготовки дипломних робіт: Навч. посіб. Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2019. 139 с.
46. Філософія науки : підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової. К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.
47. Швець Ф. Д. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2016. 151 с.
48. Ярошук Л. Основи наукових досліджень : навч. посіб. 2-ге вид., оновл. SaarbrückenRiga : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2019. 162 с.
49. Barbara Bassot. Doing Qualitative Desk-Based Research. A Practical Guide to Writing an Excellent Dissertation. Policy Press. 2022. 216 p.
50. Charles F. Vanover, Paul A. Mihos, Johnny Saldana. Analyzing and Interpreting Qualitative Research: After the Interview. 1st Edition. SAGE Publications, Inc. 2021. 504 p.
51. Coe R., Waring M., Hedges L., Ashley L. Research Methods and Methodologies in Education. 3th Edition. SAGE Publications Ltd. 2021. 464 p.
52. David Jamieson Bolder. Modelling Economic Capital: Practical Credit-Risk Methodologies, Applications, and Implementation Details (Contributions to Finance and Accounting). Springer. 1st Edition. 2022. 854 p.
53. Dörfler V., Stierand M. Handbook of Research Methods on Creativity. Edward Elgar Publishing, Inc. 2020. 400 p.
54. Helen Kara. Creative Research Methods: A Practical Guide. 2nd Edition. Policy Press. 2020. 320 p.
55. Henry M. Cowles. The Scientific Method: An Evolution of Thinking from Darwin to Dewey. Harvard University Press. 2020. 352 p.
56. Ilaria Boncori. Researching and Writing Differently. Policy Press. 2022. 200 p.
57. J. Scott Armstrong, Kesten C. Green. The Scientific Method. A Guide to Finding Useful Knowledge. Cambridge University Press. 2022. 200 p.
58. John W. Creswell. A Concise Introduction to Mixed Methods Research. Second edition. SAGE Publications, Inc. 2021. 168 p.
59. Johnny Saldana. The Coding Manual for Qualitative Researchers. Fourth Edition. SAGE Publications, Inc. 2021. 440 p.
60. Kaz Stuart and Lucy Maynard. The Practitioner Guide to Participatory Research with Groups and Communities. Policy Press. 2022. 184 p.
61. O'Leary Z. The Essential Guide to Doing Your Research Project. 4th Edition. SAGE Publications Ltd. 2021. 447 p.